

**{ VOLHARDEND IN VREDE
PERSISTENT IN PEACE**

Aan: de Minister van Buitenlandse Zaken
Dr. B.R. Bot
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Betreft: Wapenexportbeleid India en Pakistan

1 Maart 2005

Geachte heer Bot,

Met deze brief willen wij blijk geven van onze sterke afkeuring van de onlangs door u aangekondigde beleidswijziging omtrent wapenleveranties aan India en Pakistan (uw brief van 22 december 2004 met kenmerk DVB/WW-725/04)¹.

In de lente van 1998 schokten India en Pakistan de wereld met een serie kernproeven die hen definitief de ons inziens dubieuze status van nucleaire natie gaven. In de jaren daarop kwam het enkele keren tot grootschalige militaire confrontaties tussen beide aartsvijanden. De angst voor een nucleair treffen was dan ook groot.

Sinds 2003 zijn de verhoudingen tussen India en Pakistan gelukkig enigszins verbeterd en zijn er eerste voorzichtige stappen tot toenadering gezet. Van substantiële stappen in de richting van een vredesregeling voor Kasjmir, dan wel nucleaire ontwapening is echter geen sprake.² Daarmee blijft de regio naar ons idee een kruitvat met een reëel explosiegevaar.

Direct na hun kernproeven in 1998 besloot minister Van Mierlo tot een volledige stop op wapenleveranties naar India en Pakistan. Hoewel een breed EU embargo kennelijk niet tot de mogelijkheden behoorde, maakte de Nederlandse opstelling, samen met de Amerikaanse wapenboycot, wel degelijk een verschil, zo is ons gebleken uit contacten met zowel parlementariërs als de industrie. Niettemin is van regeringswege, kennelijk vooral vanuit handelsdiplomatiek oogpunt, verscheidene malen vanaf 1999 gepoogd om weer van deze sancties af te komen. Daarnaast golden toegenomen diplomatiek overleg tussen India en Pakistan alsmede beider steun aan de internationale strijd tegen het terrorisme als argumenten om van de vergunningsstop af te komen. Op verschillende momenten hebben ondergetekenden de afgelopen jaren hun ongenoegen geuit over deze weinig geloofwaardige benadering van zowel het wapenexportbeleid in het algemeen, als het voortdurende conflict tussen India en Pakistan.³

Meermaals vond de regering ook een meerderheid in de Tweede Kamer - die van mening was dat er geen vooruitgang geboekt was die een wijziging van het beleid zou rechtvaardigen - op haar weg. Uiteindelijk kreeg de regering in de zomer van 2003 alsnog de ruimte om de vergunningsstop feitelijk op te heffen, zij het dat voor nieuwe orders aan alle krijgsmachtdelen en na-leveranties aan de landmacht een "terughoudend beleid" gevoerd zou worden.⁴

¹ Zie www.minbuza.nl/20041222-115826-A

² Zo testten India en Pakistan bijvoorbeeld nog in oktober en november 2004 ballistische raketten die met een nucleaire lading kunnen worden uitgerust. (GEO-TV World News, zie: www.geo.tv/main_files/world.aspx?id=48948 http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/south_asia/4050699.stm (29 november) http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/south_asia/3735380.stm (12 oktober)
Zie voor een compilatie: India Pakistan Arms Race and Militarisation Watch Compilation (dd. 31/12/2004) <http://groups.yahoo.com/group/IPARMW/message/158>

³ Zie ondermeer onze brieven en persberichten op: www.indianet.nl/vr_f_n.html

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 22054 nr. 72 (7 juli 2003).

Op basis van een niet nader gespecificeerde “positieve ontwikkeling” in de relatie tussen beide kernmachten bent u afgelopen jaar het beleid verder gaan verruimen.

Wij hebben daarbij de volgende vragen:

1. Op welke concrete positieve ontwikkeling(en) baseert u zich? Vindt U het voldoende dat er tussen India en Pakistan onderhandelingen plaatsvinden ongeacht concrete resultaten?
2. Waarom wordt een vermeende verbetering van de op zijn minst zeer broze relatie tussen India en Pakistan steeds ‘beloond’ met een verruiming van het wapenexportbeleid? Is het niet prematuur om zonder concrete resultaten wapenhandel toe te staan?
3. Al in juli 2003 gaf de regering aan bij de beoordeling van nieuwe orders een restrictief beleid te voeren. Ook nu schrijft u dat vergunningsaanvragen strikt getoetst zullen worden aan de EU gedragscode⁵. Kunt u aangeven welke soort goederen op basis van het beleid van juli 2003 tot op heden nog níet, maar op basis van het nieuwe beleid in de toekomst mogelijk wél voor export in aanmerking zouden komen?
4. Wij kunnen ons weinig voorstellen bij een ‘Kasjmir-toets’ op vergunningen voor de landmacht. Kunt u aangeven welke criteria u gebruikt om uit te sluiten dat goederen daar door het Indiase, alsook Pakistaanse leger gebruikt worden, hoe controle en toezicht gegarandeerd worden?

Ondergetekenden zijn van mening dat de politieke ontwikkelingen in Zuid-Azië van de laatste jaren geen aanleiding geven tot al te groot optimisme. Op twee cruciale punten – een vredesregeling voor Kasjmir en nucleaire ontwapening – is in ieder geval weinig positiefs te melden. De aangekondigde troepenterugtrekking van november jl. heeft zeker symbolische waarde, maar niet vergeten moet worden dat:

- het daarbij gaat om hooguit 10% van het totaal aan Indiase troepen in de deelstaat;
- de Indiase overheid bij herhaling benadrukt dat de troepen gereed blijven om eventueel elders in de deelstaat ingezet te worden;
- gezien de jaarlijkse reductie van militaire presentie alsook van ‘cross border militancy’ in de wintermaanden, op z’n vroegst pas in het voorjaar helder wordt of de aangekondigde troepenreductie substantieel en blijvend is.

Voor een beoordeling van de huidige situatie in Kasjmir door de lokale bevolking zelf, verwijzen we graag naar de reacties en ervaringen zoals verwoord door onafhankelijke vredesactivisten die in partnerschap werken met Nederlandse NGO’s, zoals de JKCCS (Jammu & Kashmir Coalition for Civil Society) en de PIPFPD (Pakistan- India People’s Forum for Peace and Democracy), lokale partners van IKV ter plekke.⁶

Van belang is het bovendien om in dit verband in herinnering te brengen dat ook van de in september 2004 genoemde vredesbesprekingen rond de Siachen gletsjer – ‘s werelds hoogste militaire conflict - geen concreet resultaat bekend is⁷.

Ondanks beloften in die richting heeft president Musharraf nog geen terugkeer naar de democratie bewerkstelligd. Nog altijd handhaaft hij zijn omstreden dubbelrol als president en militair leider. Tegelijkertijd is zijn positie weinig stabiel, getuige ondermeer ook de mislukte moordaanslagen op zijn leven van het afgelopen jaar.

Daarnaast menen wij dat Pakistan’s (juridische) aanpak van A.Q. Khan en zijn nucleaire handelsnetwerk weinig bevredigend is. Vooralsnog ziet het er naar uit dat de Pakistaanse kant van dit netwerk feitelijk buiten schot blijft. Het is ons inziens verder ook weinig geloofwaardig dat Khan zonder

⁵ Zie <http://www.fas.org/asmp/campaigns/code/eucodetext.htm>

⁶ Zie bijlagen. Zie ook publicaties in Indiase en Pakistaanse media, als o.a.: ‘Talking Peace, making war’ in The News International dd 8 Jan. 2005, door Dr. Zia Man, Dr. A.H. Nayyar (beide uit Pakistan) en Dr. M.V. Ramana (India). Of het artikel van Dr. Praful Bidwai ‘Buying arms, talking peace’ in The Korea Herald dd 23 dec. 2004, zie: www.koreaherald.co.kr/servlet/ms_article.view

⁷ Zie: http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/south_asia/3537960.stm

medeweten van opeenvolgende Pakistaanse regeringen, dan wel hoge ambtenaren zou hebben gehandeld.⁸

Wapenexporten naar Pakistan kunnen dan al snel worden opgevat als legitimatie van zowel de militaire dictatuur als de aanpak van de zaak Khan door de Pakistaanse regering.

Dit alles beschouwend vinden wij het verontrustend dat deze regering van mening is de drempel voor wapenexporten naar India en Pakistan te moeten verlagen. De genoemde strikte toetsing biedt ons geen houvast: die geldt naar wij hopen standaard voor alle wapenexporten.

Wij doen daarom opnieuw een klemmend beroep op u geen exportvergunningen te verlenen zolang kernwapens en Kasjmir de verhoudingen tussen India en Pakistan op scherp blijven zetten.

Wij zien uw reactie graag tegemoet.

Namens ondergetekenden,
met vriendelijke groet

Marjan Lucas, IKV
Postbus 85893 NL – 2508 CN Den Haag
T: 070-3507100 F: 070-3542611 M: 06-25024357
mlucas@ikv.nl / www.ikv.nl

Karel Koster, PENN-NL
Marjan Lucas, IKV Projectleider Kasjmir
Gerard Oonk, Coördinator Landelijke India Werkgroep
Herman Spanjaard, NVMP Bestuur
Frank Slijper, Coördinator Zuid-Azië van Campagne tegen Wapenhandel
Micha Hollestelle, Hoofd afd. Politiek & Beleid Pax Christi
Hans Gaasbeek, Vice-voorzitter van Advocaten zonder Grenzen Nederland
Rosan Huizinga, Voorzitter WILPF

Cc: Staatssecretaris van Economische Zaken Mevr.K van Gennip
Vaste Commissie voor Buitenlandse Zaken van de Tweede Kamer
Vaste Commissie voor Economische Zaken van de Tweede Kamer

⁸ Zie bijvoorbeeld ook het bij Greenpeace verschenen rapport over Khan's banden met Nederland, en met name Urenco: www.antenna.nl/amokmar/pdf/KhanvoorGreenpeace.pdf, en VPRO Radio 1 Programma Argos van 14 januari 2005.

Statement on behalf of PIPFPD (Pakistani section):

BIJLAGE 1

The current move by the Dutch Government to resume conventional arms supplies to Pakistan and India is extremely disturbing. We confine our comment to its possible impact on the ongoing peace process between Pakistan and India and on the economic and political life of the people of Pakistan, particularly of the marginalized and deprived segments of Pakistani society. We place our comments in the form of a list of concerns:

1. Why do we need these so-called conventional weapons, when our ruling establishment claims that they have sealed the security of the country for all times against perceived enemies, with the acquisition of nuclear capability?
2. The only direct consequence of Pakistan's purchase of these weapons will be the diversion of funds from public spending and resultant curtailment of allocation of funds for education, health and other most essential segments of the social sector. Example: In 1990 Pakistan's military expenditure stood at US\$2.636 billion, but in 2002 it stood at US\$3.176 billion; public spending on health at 0.9% and on education at 1.8% of GDP as compared to 4.6% on defence tells the story in stark terms!).
3. Acquisition of more conventional arms will, on the one hand induce a conventional arms race and tend to apply brakes on the Pakistan-India peace process, while on the other, it will further help the military-dominated government to use its enhanced military strength to crush domestic political dissent and suppress fundamental rights.
4. The ultimate sufferer will be the poor and marginalized masses, who will be forced to forego even their most elementary economic and social needs, and in the process, the number of people below the poverty line will multiply by the millions.
5. In any case, encouraging further militarisation of the two nuclear powers of the subcontinent in the name of "harmless" conventional weapons, is certainly not going to serve the cause of peace and stability in the region. It will be a virtual disaster.
6. In the light of the above-mentioned hard facts, it will be a grim tragedy if a democracy like Netherlands decides to give unconditional permission for arms trade with India and Pakistan on the incredible assumption that "there are positive moves on the road to peace/relaxing relations" and "it will be guaranteed that the weapons will not be used for the struggle in/on Kashmir". In the no-war, no-peace situation prevailing in the subcontinent, the induction of any kind of weapons is fraught with disastrous consequences. Peace cannot be guaranteed through the supply of weapons!

Karamat Ali, B.M.Kutty, January 18th 2005

Additional remark (on behalf of Indian section):

7. Whether or not the arms the Dutch Government decides to sell to India and Pakistan will be used in Kashmir, this does not mean that they cannot be used by the arms purchasers against each other. To sell arms to one or both sides when all our efforts ought to be directed towards helping the two countries along the path of peace is contrary to the public stance of the Dutch Government that tensions have reduced between India and Pakistan.

Gautam Navlakha, January 25th 2005

Tel: - 2482820
Fax: - 2478464
Email: - ccs@jkccs.org

BIJLAGE 2

Jammu & Kashmir

Coalition of Civil Society

The Bund Amira Kadal, Srinagar - 190001, Jammu and Kashmir

The arms trade between EU countries and the India and Pakistan have many dimensions. Since both the countries are developing countries and are plagued with acute problems of poverty, illiteracy etc. Ignoring the basic issues of the people these countries are competing in the arms race from last many decades. After the nuclear explosion of 1998 by India and getting quick response from Pakistan, the situation has got alarmed. Further advancement in the missile technology (Agni I and Agni II) by India and (Ghauri I and Ghauri II) by Pakistan has threatened the peace in the South Asia. India erstwhile receiving arms from former USSR is now receiving arms Israel, European Countries, Russia and America also. The Pakistan has been qualified as MNNA (major Non NATO Ally) by the US. The basic issue of Kashmir has held the economy of the two countries to ransom thereby the natural resources which should have been used for the upliftment of the poverty stricken people of India and Pakistan, for the marginalised masses, are being profited by the Western military Industrial complexes.

The illustration of Siachen is enough to understand the hostilities between the two countries. The Siachen is the highest, coldest and the most expensive battle field of the world where the cost of maintaining the troops is 1 million US dollar for India and 0.25 million US dollar for Pakistan per day; where the casualty rate is 1 every second day on the side of India and one every fourth day on the side of Pakistan. Nevertheless, 25th November 2003 the governments from both the side have entered into a ceasefire and have given the diplomatic efforts even track II diplomacy a chance. But unfortunately recently on 10th of January and 20th of January again there have been violations of ceasefire. First time after 14 months of ceasefire the government of India has alleged Pakistan of violating the ceasefire by resorting to mortar shelling in Poonch sector of Jammu and Kashmir. Pakistan has refuted the allegations and has blamed the India for violating the same. It is a very significant development not in the military sense as there has been no casualty but on the political level. The efforts made on the governmental and non governmental level which had raised hopes and expectations between the people of the two countries including the Kashmiris seems blurring and unfortunately situation seems to be back to square one. In Kashmir and Pakistan the perception is that despite the

flexibility shown by the Pakistani government in resolving the Kashmir imbroglio, there has been no reciprocity from the Indian side. India refuses to enter into a meaningful and purposeful dialogue process and keeps unchanged its position on Kashmir.

Under these circumstances the arms sale to these countries will threaten the fragile peace in the sub continent that too between the two nuclear countries who were at the brink of the full fledged war in 1999 at Kargil, which was averted by the intervention of United States.

Unlike other conflict areas where the hi-tech imported weaponry has been used by the governments to deal with the insurgents/ freedom fighters, in Kashmir the maximum casualties have been by the small arms largely manufactured by the government of India and Pakistan. Now government of India is importing the defence related equipments for surveillance on the borders to check the infiltration on the 740 kms LOC in the Jammu and Kashmir. For ordinary Kashmiris the hi-tech weaponry is not a concern as the small arms like SLR and AK-47 rifles. It is an admitted fact since II world war the highest numbers of casualties are carried by the small weapons. Since Kashmir is much related with the Indian and the Pakistani stalemate there are definitely concerned with the massive arms build up of the two belligerent nations.

There is genuine concern that further stalemate between India and Pakistan will intensify the conflict in Kashmir with more militancy and in future using the hi-tech imported weaponry in Kashmir cannot be ruled out. According to the EU code of conduct on arms trade "Member states will not allow exports which would provoke or prolong armed conflicts or aggravate existing tensions or conflicts in the country of final destinations". Hence we feel that the supply of arms by the EU countries to both the governments will mean strengthening their military capability which ultimately can lead to a disaster in South Asia.

In the EU code of conduct criterion two it is clearly mentioned that, "Member states will not issue an export licence if there is a clear risk that the proposed export might be used for internal repression". Therefore in this regard the Kashmiri Civil Society feels that the supply of arms to India and Pakistan is unethical based on the principles laid down by the European governments themselves as it is known fact that Pakistan and India both are the violators of Human Rights.

Parvez Imroz, President of the Jammu & Kashmir Coalition of Civil Society
De Bund Amira Kadal, Srinagar ccs@jkccs.org
Tel. 0091 - 194 - 248 2820 Fax. 0091 - 194 - 247 8464

Srinagar, January 25th 2005